

PsittaScene årgång 15 nr 1, februari 2003

Svensk översättning, utförd av Bo Gerre och Dan Paulsen, av

Presley, Spix aran som flög hem	2-4
Kampanj för gulskuldrad amason	5
En framgångsrik säsong för Lears ara	6-7
Beteende: Mouluckkakadua	8-9 + 12
Mittuppslag: Rödörad ara	10-11
Från Zuni till Rom	12
Papegojbjäs	13
Utbildning inför papegojadoption	14-15
Mera bilder på Lears ara	15
Nyheter från PsittaScene	16-17
WPT:s augustiexpedition	18
Papegojor i det fria	20

En sällsynt fågel flyger hem, för gott PsittaScene Vol 15 nr 1, februari 2003

Publicerad med tillstånd av Washington Post, USA © 2002

Översättning Dan P/Bo G

www.worldparrottrust.org

På söndag (söndagen 22 december, 2002, övs anm.) lyfte en av världens mest sällsynta fåglar från Denvers flygplats, (i USA, övs anm.) på väg till Miami. Fågeln var placerad i en liten bur under en flygstol på ett flygplan tillhörande American Airlines. I ett lugnt och avskilt hörn på Miamis flygplats så lämnade tjänstemän över den blå Spix aran till en brasiliansk företrädare för artens bevarande – och detta var slutet på de extraordinära ansträngningar som under fem månader utförts av amerikanska fågelentusiaster, genetiker och statstjänstemän med syfte att återföra den brasilianska fågeln till sitt hemland för att därigenom stödja artens bevarande.

Papegojan var det enda kända exemplaret av Spix ara i USA. Då arten är skyddad via olika internationella konventioner och fördrag, så har detta exemplar med stor sannolikhet illegalt fångats i Brasilien för åtminstone 25 år sedan och smugglats in i USA illegalt. Det finns höga förväntningar på detta exemplar när fågeln återbördats till Brasilien – förhoppningen är att detta exemplar skall tillföra en hälsosam dos av nya gener till Brasiliens återstående samling av några dussin inavlade fåglar - kanske rent av rädda arten från utrotning.

Papegojan upptäcktes av en slump i Colorado när en kvinna från en förort till Denver ringde en fågelveterinärs kontor i augusti. Michelle Muck, en papegojentusiast, råkade svara på telefonsamtalet. Kvinnan berättade att hon ägde en Spix ara och kvinnan ville ha råd om hur hon skulle sköta om fågeln.

Muck, som kände till att fågel ägare ibland stod för besynnerliga uttalanden, var skeptisk. Spix ara är utrotad i naturen och det återstår endast ett 60 tal fåglar i fångenskap. De flesta fåglar återfinns i ett brasilianskt uppfödningssystem. Även om det under lång tid förekommit rykten om att det skulle finnas en Spix ara i Colorado, så hade Muck hela tiden betraktat ryktena som enbart skvaller.

Muck fick kvinnan, som myndigheterna inte lyckats identifiera, att kontakta World Parrot Trust, en internationell grupp av entusiaster. James Gilardi, som är fondens ordförande, satte bollen i rullning för att återföra fågeln till Brasilien.

I augusti (2002), efter flera telefonsamtal, så gick ägarinnan med på att Muck skulle få komma hem till henne i hennes hem i en av Denvers förorter. Så fort Muck kom in i bostaden, så såg hon en liten fyrkantig bur ca 60 x 60 cm. Sedan såg hon fågeln, och hennes hjärta hoppade över ett hjärtslag. Det var definitivt en Spix ara.

Under många år så hade Muck följt artens nedgång, som då den utrotades i det vilda för två år sedan. Artens numerär decimerades av smugglare, som tog fåglarna ur regnskogen och smugglade ut dem för att sälja dem till välbärgade samlare runt om i världen. Detta är en handel som gör djurvänner ursinniga, och synen av en Spix ara i ett vardagsrum i ett hus i en amerikansk förort rörde Muck till tårar.

Ägaren hade talat om för myndigheterna att fågeln lämnades till henne i slutet av 70 talet och utredarna tror att kvinnan är ett eller två steg ifrån smugglaren. Ansvarig utredare, special agent George Morrison, uppgav att spåret efter smugglaren nu är kallt, även om en utredning fortfarande pågår. Kvinnan som uppgav att hon initialt inte var medveten om att det var en sällsynt fågel, parade ihop den med en gulnackad amason. Kvinnan döpte aran till Presley. Aror är djupt sociala fåglar som normalt skaffar sig en partner för resten av livet och papegojorna blev fästa vid varandra. Amasonen dog under detta året (2002) och kvarlämnade en djupt apatisk och håglös ara.

Då de ursprungliga omständigheterna kring papegojan var oklara och vaga, så kunde papegojexperterna endast fastställa att fågeln var mellan 25 och 50 år gammal. Gilardi uppgav att papegojor kan leva i upp till 50 eller 60 år i fångenskap och det antas att de kan häcka fram tills de dör.

Muck noterade att grenarna i papegojans bur var för breda, vilket förorsakade att fågeln var tvungen att stå platt på fötterna istället för att greppa ordentligt om grenen. Dess ben hade blivit svaga och balansen var dålig. Kvinnan hade matat fågeln med en kommersiellt framställd pellets; Muck visste emellertid att papegojor behövde en kraftigare diet. Kvinnan hade även problem med att bada fågeln.

Under de följande veckorna, medan Gilardi arbetade med att få de amerikanska och brasilianska myndigheterna att återföra papegojan hem till Brasilien, så började Muck att ändra fågelns diet och ge den leksaker. På grund av den pågående utredningen så gjordes allt i hemlighet.

Muck sa att hon aldrig köpte något från en djuraffär då hon var rädd att smitta fågeln med något som var kontaminerad med smitta från fåglar i affären. Leksakerna kom direkt från återförsäljare och de plockades direkt ur kartongen. Frö och annat kom direkt från tillverkarna. Många av dem som bidrog med saker och mat var fågelvänner till Muck. De gav henne vad hon behövde och ställde inga frågor, inte ens när hon instruerade dem att tvätta händerna före de hanterade vad de skulle ge till henne.

En veterinär Muck kände fick beskedet; ”Du behöver följa med mig på en åktur, ta med dig din utrustning”. Muck tog veterinären till fågeln för att få den undersökt. Hon sa även ” Du måste duscha innan du kommer ut.”

På grund av svårigheterna att visuellt könsbestämma fågeln, togs det ett blodprov och ett mindre antal fjädrar från fågeln och dessa skickades till San Diego Zoo, där genetikern Olivier Ryder genomförde ett DNA-prov på materialet för att fastslå att fågeln var av hankön. Han isolerade även ett antal celler, multiplicerade sedan dem miljontals gånger för att slutligen bevara dem genom att frysa in dem i San Diego Zoos egen genetiska bank av frysta celler.

Denna kultur av celler är såvitt känt den enda som kommer från Spix ara, och provet kan måhända en dag öppna dörren till ny forskning, kanske rentav kloning – om arten skulle utrotas. Muck och specialagenten Morrison flyttade så fågeln till en säker plats i Colorado. Muck designade en bur om en och en halv meters höjd med flera grenar i och matade fågeln med en varierad kost. Hon såg till att fågeln fick motion två gånger om dagen, genom att sträcka ut vingarna och stärka musklerna samt fick fågeln att vänja sig vid olika fodersorter genom att placera maten intill olika grenar.

Hon lade sig vinn om att fågeln ej skulle bli beroende av henne, då målet ju var att återföra den till Brasilien och andra papegojor, Muck tog med en annan papegoja för att fågeln skulle få sällskap.

Då många papegojor i fångenskap är berövade möjligheten att höra sina artfränders rop, så gjorde Muck en bandupptagning av fågelns läten och spelade upp resultatet för honom. Ljudet fick Presley att bli exalterad och han kom gradvis ur sin apati. Företrädare för Denver Zoo hjälpte till med att fastslå när papegojan var redo för den 20 timmar långa flygturen till Brasilien. I söndags, 22 december, 2002, då Presley vägrade drygt 400 gram, vilket var nästan 90 gram mer än då hans rehabilitering startade, tog Muck och Morrison fågeln till Denvers flygplats. Säkerhetspersonalen stirrade då Muck, som betalade själv för sin biljett, placerade papegoja under sin tröja och gick igenom säkerhetskontrollen. Om bord på flygplanet så väckte Presleys skrik ett visst intresse. Barn intill frågade, ”Vad är det för sorts ljud?” och Muck hörde föräldrarna svara, ”Det är en papegoja, som den som mormor har”. Muck tänkte i sitt stilla sinne, ”Jag hoppas att mormor inte har en papegoja som denna”. På Miamis flygplats överlämnade Muck och Morrison fågeln till Lolita Bampi, en brasiliansk företrädare (för motsvarigheten till vårt Naturvårdsverk). Muck tog avsked av fågeln, och efter åtminstone ett kvarts sekel i fångenskap så återvände Presley hem. Igår, så rapporterade den brasilianska biologen, Fernanda Vaz vid Sao Paolo Zoo att Presley mådde bra, att han åt bra och att han var frisk. Myndighetsföreträdare planerar att flytta honom till Recife, där ett uppfödningssystem för artens bevarande har startats.

”Om 15 år finns det en möjlighet att vi får höra talas om att Presley har fått ungar eller att han reproducerats genom att han klonats.” sa Gilardi. På något sätt kommer han att bidra till artens bevarande. Guy Gugliotta (Washington Post) bidrog till denna artikel.

”Tack så mycket” från en familjemedlem och en brasilianare

Tack för att ni hjälpte Presley att återvända till sitt hemland! Jag saknar honom så mycket! Han har funnits bland oss under lika många år som min lillebror är gammal, så Presley utgör en del av vår familj! Tack för de underbara bilderna på er hemsida, det var så trevligt att få se honom igen! Jag saknar hans kyssar, hans läte som kunde höras över hela grannskapet under en varm sommardag! Hans söta ”Hallå” vi möttes av när vi kom hem, hans läte för att få uppmärksamhet, och hans sätt att slicka sina fjädrar för att flirta med oss, men mest av allt så saknar vi hans skratt! Jag är så glad att veta att han mår bra och att det går bra för honom! (Från en familjemedlem som han tillbringade många år med)

Som brasilianare, vill jag tacka för ert (WPC:s) och fru Mucks ansträngningar för att återföra en blå Spix ara till Brasilien. Då jag är medlem av det brasilianska utrikesdepartementet så har jag en gång hjälpt till i utredningen för att åtala en fågelsmugglare från Singapore som smugglade två stycken Lears ara till sitt hemland. Då jag arbetade med det fallet förstod jag hur viktigt det är att stoppa handeln med dessa vackra fåglar och jag övertygades om att endast genom att förse nuvarande och kommande ägare av utrotningshotade arter med information som är aktuell och av hög kvalitet kommer vi att lyckas stoppa den illegala handeln. Jag är övertygad om att, genom agerandet från organisationer som er egen, så kommer omvärlden att förstå att ett djur så vackert som en Spix ara inte tillhör en person eller ett land utan tillhör hela vår lilla värld.

Återigen, var vänlig och ta emot min stora uppskattning för ert (WPC:s) och fru Mucks agerande under arbetet med att återföra arten till Brasilien.

Högaktningfullt
André Carvalho

Projekt gulskuldrad amason
Peter Montanus
PsittaScene Vol 15 nr 1 februari 2003
Översättning Dan P/Bo G
www.worldparrottrust.org

Hundratals personer på Bonaire håller en gulskuldrad amason (*Amazona barbadensis rothschildi*) som tamfågel. De har haft dessa fåglar i bur i sina hem under många år och de har lärt fåglarna att tala. Medan fåglarna ger sina ägare stort nöje, är nackdelen den att dessa "Loras" som de kallas på Bonaire, tas från rederna i det vilda som unga fåglar. Om detta fortsätter, riskerar Bonaires "Loras" att utrotas. Då befolkningen på Bonaire är stolta över sin ö och dess vackra natur, kan de inte låta detta hända. Av denna orsak startade regeringen på Bonaire, tillsammans med invånarna och organisationer, som bevakar miljö- och naturfrågor, en kampanj som ger amnesti åt dem som har papegojor. Nu när kampanjen är över, betraktas alla "Loras" i fångenskap som inte har en ring som illegala. Den som innehar en "Lora" utan ring kan straffas och riskerar att få fågeln tagen i beslag. Med denna kampanj skyddar Bonaire naturen men svarar även upp mot nationella överenskommelser och åtagande vad gäller naturskydd och respekterar internationella överenskommelser.

Kampanjen

Kampanjen startade den 1 juli 2002 med en gemensam samling på en av öns grundskolor. En medlem av kommunfullmäktige med ansvar för Miljö och Hälsa ringmärkte den första "Loran". Media var närvarande. Man presenterade ett "Action Team", en grupp som skulle arbeta bl.a. med ringmärkning, och gruppen bestod av fyra personer från Bonaire. Gruppen presenterades för allmänheten och för skolbarnen som sjöng den speciella sång som komponerats för papegojan, "the Lora song". Under den första veckan erbjöd sig Odette Doest, en veterinär från Curacao som är specialist på fåglar, att komma över och hjälpa till. Hon utförde ett enastående arbete bl.a. genom att träna medlemmarna i aktionsgruppen i att ringmärka och hantera dessa papegojor. En liten folder med förklaring till amnestikampanjen spreds till alla hushåll på ön. Andra sätt att sprida detta budskap var genom pressmeddelanden, reklam i TV, tidningsannonser, flygblad (från WPT), posters och dekalier.

Information gavs på fyra olika språk: Papiamentu, holländska, engelska och spanska. Vi tog inte betalt för att ringmärka fåglarna och teamet gick från dörr till dörr över hela Bonaire. I början fanns det ett visst motstånd, men efter att vi vänt oss till den mest populära radiostationen, och lämnade information om kampanjen, försvann detta. Vi arbetade från område till område och gav återkoppling till allmänheten beträffande antalet ringmärkta fåglar genom pressmeddelanden. Vi är av den uppfattningen att kampanjen har ökat medvetandet, inte bara i fråga om bevarandet av papegojorna utan även om öns vackra natur som helhet.

Kommande uppgifter

Nu när kampanjen nått sitt mål, koncentrerar vi oss på att upprätthålla lagar och förordningar som skyddar "Loran" WPT tog fram och organiserade möjligheter till rabatterade ringar och skickade även foldern "Happy Healthy Parrot" på holländska. Återigen tack för ert stöd.

En framgångsrik säsong för
Lears ara i Serra Branca
Av Sam Williams
PsittaScene Vol 15 nr 1 februari 2003
Översättning Dan P/Bo G
www.worldparrottrust.org

Med en uppskattad vild population på ca 240 individer är Lears ara (*Anodorhynchus leari*) nära utrotningens brant. Det råder inget tvivel om, att det kommer att krävas stora och långtgående bevarandeåtgärder för att rädda denna art och att dessa endast kan uppnås genom ett omfattande arbete, samarbete och investeringar. Under säsongen 2002 hjälpte kombinationen av framgångsrikt arbete med att bevaka och skydda boplatserna och ihållande regn arorna med att få 25 flygga ungar. Detta är stora nyheter för populationen och helt klart finns det potential för kommande bevarandeåtgärder.

Vid tidpunkten för mitt besök vid klipporna i Serra Branca där arten häckar, var jag inte helt övertygad om att det ihållande regnet var något positivt, men effekten på lokalen, fåglarnas naturliga utbredningsområde, kunde inte ifrågasättas. Lears ara lever i ett område som är känt under namnet "catinga" vilket kan översättas till vit skog och i denna region av nordöstra Brasilien så är regn på typiskt vis begränsat i omfattning och svårt att förutse när det skall falla. Under långa perioder utan regn förlorar vegetationen i "catingan" sina blad och området verkar mycket riktigt vara vitt. (Den vita barken syns då tydligt, övs anm.) Dock var "catingan" under 2002 mycket grön och frodig och mycket produktiv. Licuripalmer (*Syagrus coronata*) förekommer i detta område och kärnorna i växtens nötter utgör ca 90 % av dieten för Lears ara. De män som har ansvaret för att vakta boplatserna har stor förståelse för den lokala ekologin och de var av den uppfattningen att det var en god avkastning av licuripalmenötter i regionen tack vare det ymniga regnandet. De trodde att detta var den huvudsakliga anledningen till att Lears ara hade en så produktiv säsong. Stiftelsen Bio-Brazil har anställt vakter som skyddar och bevakar häckplatserna för Lears ara i Serra Brancas klippor dygnet runt under arornas häcksäsong. Under mitt besök kunde jag tursamt

nog lära mig lite portugisiska och kunde lära känna dessa män och deras familjer. Männerna finner – precis som jag – stort nöje i att vistas utomhus omgivna av ett fascinerande växt och djurliv gör och de är alla väldigt stolta över bevarandet av Lears ara. En av dem är speciellt hängiven denna uppgift och han snidar figurer av arorna i trä eller målar av dem på allt han kan komma över, papper, trä, t-shirts och han har till och med målat sitt hus. Jag lärde mig snart att inte låta saker ligga framme! Det är genom deras ansträngningar som de häckande arorna är skyddade från boplundrare, och då man beaktar att det inte fanns några bevis för att någon bo plundring skett under 2002 års häcksäsong, så har de all rätt att vara stolta.

Hotet från plundring är allestädes närvarande på grund av att skrupelfria samlare över hela världen fortfarande genererar en efterfrågan på dessa fåglar. Att höja lokalbefolkningens medvetande har utan tvekan spelat en stor roll för skyddet av Lears ara. Detta har åstadkommit genom kampanjer med planscher som de involverade grupperna har lett och i de lokala byarna har nästan varje affär eller bar en av dessa planscher på väggen. Att utbilda lokalbefolkningen om den situation som Lears ara befinner sig i och de bevarandeåtgärder som gjorts och framgent behövs har gett dem stolthet vilket i sin tur har hjälpt till att höja medvetandet inom samhället för det faktum att boplatserna i klipporna är skyddade dygnet runt. Detta är nästan lika viktigt som att vakterna faktiskt utför sin bevakning. Till syvende och sist är det dock efterfrågan på dessa hotade arter som är problemet och det kan inte längre vara socialt acceptabelt bland hållare av papegojor att hålla sådana utrotningshotade arter.

En typisk dag i den vita skogen

Före första dagsljuset hörs dämpade araskrik inifrån de djupa sprickorna och håligheter i klippväggarna i Serra Branca. Då gryningen nalkas, kommer par av Lears ara fram och de lämnar sina boplatser eller uppehållsplatser under natten och ofta förenar de sig med andra aror i flykt ovanför klipporna, där de skriker och kommunicerar med varandra innan de bestämt flyger i väg mot sina foderplatser. Då Lears ara ger sig av börjar de blåpannade amasonerna (*Amazona aestiva aestiva*) sina försök till en morgon kör. Dessa sociala fåglar flyger från träd till träd runt i de små dalarna och formar stora men flyktigt sammansatta grupper under tiden som de ger ifrån sig förvånande och underhållande läten.

Efter att ha flugit över 12 kilometer från sina klippor börjar några av arorna att anlända till utfodringsstationen där mat sätts ut varje dag på en säker plats. Lears ara har förmågan att tillryggalägga stora avstånd under sitt födosök, men under tider då tillgången på licuripalmnötter är låg har detta ibland förorsakat konflikter, då de vid dessa tillfällen har hemsökt skörden hos de lokala bönderna. Detta är givetvis inte fallet på Serra Branca-ranchen och de kan äta utan att riskera att förorsaka problem. Normalt så brukar ett par landa i de ormbunkslika bladen i en licuripalm och sedan klättra ned till själva ansamlingen av palmfrukter. De biter sedan av en stam med 8-20 eller fler frukter på och antingen sitter de i palmen och äter eller så flyger de till ett intilliggande träd innan de arbetar sig genom varje frukt. Det är inte själva frukten som de är ute efter utan frukten skalas snabbt bort och fram kommer den otroligt hårda nöten som fåglarna äter. Efter att ha roterat nöten i näbben så klyver en Lears ara nöten i två delar och fram kommer det vita fruktköttet, som fåglarna gröper ur och äter innan de börjar om på nästa frukt. Intressant att notera är att arorna ofta drar ett palmblad längs näbben när de attackerar nöten. Om detta beteende är för att rengöra näbben från de safter som frukten efterlämnar och som kan göra näbben hal eller om det är för att vaddera sina nötknäckare ansträngningar är inte känt men det är ett klart exempel på användandet av redskap. När så de är nöjda med sin insamling av föda så återvänder de häckande vuxna till sina boplatser och sin unge eller sina ungar. Normalt brukade jag gå till häckplatserna i klipporna tillsammans med Jose, en av vakterna. Det var bra för mig då han uppenbarligen kunde se spår av något slag som jag just gått rakt förbi. När vi så satt uppe i ett träd och väntade på att fåglarna skulle återvända försökte jag att lära mig så mycket som möjligt från honom, antingen om Lears ara eller om däggdjuren eller bara om livet i "catingan". När de återvände så brukade arorna ofta utföra en uppvisning, slå med sina långa vingar och flyga i cirklar högt över boplatserna bland klipporna innan de flög direkt till den öppning i klippväggen som var ingången till deras bohål. Då mitt besök lyckligtvis sammanföll med den period då ungarna lämnade bohållorna hade vi ofta förmånen att se de alt äldre ungarna då de tittade ut när de hörde sina föräldrar anlända med dagens första foder. Endast under de sista dagarna innan ungarna var flygga kunde vi se ungarna matas vid boet.

Som så många andra papegojarter så är Lears ara mesta aktiv under de tidiga morgontimmarna och under sena kvällar och under denna tid är de fullt upptagna med att äta. Mitt på dagen så vilar de och grupper om 20 fåglar eller fler samlades ofta i ett par träd för att söka skydd från den varma solen. Detta gäller även för de andra papegojarterna i "catingan" men under kvällstimmarna var aktiviteten i Serra Branca som intensivast. Precis som på morgonen var amasonpapegojorna väldigt sociala – och högljudda! Lears ara återvänder till sina boplatser eller för dem som inte häckar platser att uppehålla sig under natten. De är otroligt skickliga flygare och brukade flyga runt bland klipporna under uppvisning men även dyka ned mot varandra. Om detta bara var lek eller ett inslag av att hävda territorium är svårt att säga. Det förekommer två arter av parakiter (conurer) i Serra Branca. Det är den blåhuvad kilstjärtparakiten (*Aratinga a. acuticaudata*) och kaktusparakiten (*Aratinga cactorum*). Bägge brukade samlas för natten uppe på klipporna och brukade samlas i stora tjatrande flockar som svepte fram tillsammans som ett svart moln. Detta var häpnadsväckande att se speciellt under en natt med en fin solnedgång då de få molnen blev rosa och Serra Brancas branta klippor glödde i orange! Under en tursam natt kunde man även få se ett par av rödryggad ara flyga över. Om detta inträffade var det en särskild händelse då jag betraktar dem de vackraste arorna i "catingan". När så Lears arornas ungar var flygga så kunde de ses vid utfodringsstationen tillsammans med sina föräldrar. De kunde med lätthet särskiljas från sina föräldrar då ungarnas gula parti var mycket ljusare än föräldrarnas och då ungarna var mycket klumpiga. Vid mer än ett tillfälle kunde jag se hur en unge nästan ramlade ned från en licuripalm och då närapå tog med sig en förälder i fallet.

Till att börja med visade ungarna inget intresse för palmfrukterna men efterhand var det möjligt att se en förbättring då de faktiskt kom igenom frukten och ned till nöten. Emellertid, så trodde jag att det skulle dröja en tid innan de själva kunde klyva en nöt för att få fram sin egen mat.

Häckningssäsongen 2002 var uppenbarligen bra för Lears ara. Inte bara på grund av att männen som bevakade Serra Branca inte hade funnit några tecken på boplundring utan även på grund av att arorna hade tagit tillfället iakt och varit väldigt produktiva. Det kontinuerliga förrådet av mat på egendomen bidrog troligtvis även den till framgången. Med kontinuerlig uppmärksamhet på upplysning till lokalbefolkningen och om bevakningen vid Serra Branca fortsätter, kan hotet om boplundring hållas så lågt som möjligt. Vad som måste komma som nästa steg i bevarandet av dessa fåglar, åtminstone ifråga om åtgärder på marken, är att lära oss mer om deras biologi. Endast med större insikt, är det möjligt för oss att avgöra vilka faktorer som påverkar deras reproduktion och sedan leta efter möjliga vägar att undanröja de faktorer som negativt påverkar arornas reproduktion, för att på så sätt kunna öka antalet vilda fåglar så snabbt som möjligt. Bevarandet av Lears ara kommer på det hela taget att innebära stora ansträngningar men resultatet från 2002 års häckningssäsong påvisar helt klart, att det går att rädda denna remarkabla art. Emellertid så spås nästa år att bli ett El Nino-år vilket normalt innebär torka i området.

Sam vill tacka World Parrot Trust, BioBrazil och the North of England Zoological Society för att de i hög grad bidragit till hans besök. Den erfarenhet som uppnåts gör det möjligt att ta en närmare titt på Lears ara och Serra Branca för att bestämma vilka undersökningar som skall utföras i framtiden. Som ett resultat (av besöket) har Sam föreslagit att han skall genomföra ett Masters-undersökningsprogram genom universitet i Stirling, Scotland. Detta projekt kommer att undersöka Lears aras ekologi och beteende. Projektet kommer även att studera betydelsen av lokalbefolkningens syn på bevarandeåtgärder. Om ni önskar att få mer information om detta projekt eller vill lämna en donation för denna viktiga undersökning, kontakta oss på den vanliga adressen.

Moluckkakaduer
Sanning eller konsekvens
Av Kim Calvert
PsittaScene Vol 15 nr 1, februari 2003
Översättning Dan P/Bo G
www.worldparrottrust.org

När jag, för första gången flyttade till Kalifornien, hade jag en rumskamrat som hade en vildfångad moluckkakadua som hette Coco. Coco tyckte om att krypa in under täcket till mig på morgonen. Jag hade tidigare inte förstätt, att en papegoja kunde vara så tillgiven. Femton år senare fick jag syn på en i en djuraffär och bestämde mig att nu var det dags att skaffa en egen kakadua. Jag började med att läsa försäljningsannonser, funderade sedan på att adoptera, men bestämde mig slutligen för att jag ville ha en ung fågel, som inte hade blivit "förstörd" av någon annan.

Jag letade i sex månader, innan jag hittade Phoebe Linden vid Santa Barbara Bird Farm. Phoebe envisades med att jag skulle läsa hennes bok om hur man sköter en papegoja och även studera annat. Jag passerade senare igenom Phoebes "nålsöga" och lade en handpenning på en tre veckor gammal moluckkakadua, som då den fortfarande saknade fjädrar såg ut som en rosa minidinosaurie.

Mimi kom hem när hon var fem månader. Inte ens min nyligen avklarade kakaduautbildning kunde förbereda mig för verkligheten. Att leva med en moluckkakadua; en häpnadsväckande skapelse som är så enormt vacker, så emotionellt komplicerad, så intelligent, så fylld av energi, som har så stort behov av social kontakt; kan jämföras med att ha en delfin i en swimmingpool i trädgården. Nu förstår jag varför dessa papegojor ganska ofta överlämnades till olika rehabiliteringscentra eller -organisationer.

Det faktum att moluckkakaduer är en utrotningshotad art gör saken ännu mer förvirrande. CITES (Washingtonkonventionen, övs. anm.) (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) upptar moluckkakaduer under Appendix I (jmf. med Lista A på EU-kommissionens Rådsförordnings artlista, övs. Anm.): extremt sällsynt och hotad. Andra djur på denna lista omfattar tigrar, schimpanser och elefanter. Kommissionen skapades för att skydda högriskarter i deras naturliga utbredningsområden i ursprungsländerna. Den gör ingenting för att skydda, (i USA) fångenskapsuppfödda molucker som ofta säljs till oförberedda, impulsköpare, vilka alltför sent inser att deras söta, keliga sällskapsfågel faktiskt är ett mycket intelligent och emotionellt vilt djur som bara verkar vara tam på grund av sin flockinstinkt.

Ändå, trots deras hotade status och de stränga krav som gäller för att bibehålla en moluckkakadua lycklig i ett mänskligt hem, försvarar många framstående uppfödare denna papegojas lämplighet som sällskapsfågel. Dr Walt Frey, medlem i A F A, ordförande i Cockatoo Society och uppfödare av kakaduer sedan 1964, anser att "folk har rätt att äga en sällskapsapegoja av en art som de har råd att köpa och kan ta hand om."

Frey vidgår också att utbilda kunderna var viktigt, men ville själv inte bli inblandad i utbildningsprocessen. Han säljer exklusivt till ett litet antal djuraffärer. "Mina affärer uppmuntrar inte till impulsköp utan uppmanar den blivande kunden att komma in i affären och leka med fågeln en tid innan de tar den med sig hem."

Det är inte alla relationer av detta slag (i affären) som visar sig fungera och det är också OK. Mina affärer köper normalt tillbaka oönskade sällskapsdjur, ibland för att sälja dem igen och emellanåt för att pensionera dem på min gård."

Terry Timberlake, försäljningschef för Florida's Avicultural Breeding & Research Center i Florida tycker också att molucker kan bli bra sällskapsfåglar. I en telefonintervju sa Timberlake: "Folk älskar dem. Alla ber om dem. Under ett normalt år säljer vi 30 till 40 stycken och vi sålde 12 under de senaste månaderna." Timberlake sa, att ABRC undervisar sina kunder i vilka behov denna fågel har." Om det blir problem med molucker beror det på att kunderna inte gör sig besväret att lära sig och att uppfödarna inte tar sig tid att utbilda kunderna."

Frey, Tucker och ABRC anses som fågeluppfödare av hög kvalitet, men de utgör ingen norm. Då jag gjorde en informell undersökning bland ägare av moluckkakaduer i min fågelförening, verkade det finnas ett överflöd av inte så trevliga erfarenheter skildrade av ägare till moluckkakaduer.

Linda Epperson fann till exempel sin moluck på Pomona Bird Mart. Uppfödaren berättade för Linda att den unga kakaduan skulle vara avvand inom två veckor. ”Han ljög för mig om den process som det innebär att vänja en handuppfödd fågel att äta själv,” sa Linda. ”Han sa också, att jag inte behövde ta honom till en veterinär. Men det gjorde jag. Veterinären sa att fågeln var kraftigt undernärdd. Om jag hade följt uppfödarens råd hade fågeln dött.”

Joan Duma köpte sin moluck av en uppfödare i Riverside, Kalifornien. Hon hittade honom på Internet och körde ut för att se på ungarna. Först ville hon ha en ara, men trodde att en moluck, som är mindre, skulle vara mer ”hanterbar”. Uppfödaren visade inget intresse för Joans livsstil eller vilken erfarenhet hon kunde ha av papegojor. Han sålde en icke-avvand moluckkakadua till henne med en gång. Hon beskrev livet med sin kakadua som jämförbart med att vara förälder till ett tvåårigt barn och hon har tagit hjälp av en expert på papegojors beteende.

Lorrie Mitchell har två molucker: en femtio år gammal hane och en tjugofem år gammal hona. Båda är vildfångade, deras ålder är uppskattad. Hanen räddades från en djuraffär efter att ha varit ”vandringsspokal” i ett antal hem. Långt innan han kom till Lorrie hade hans vingar amputerats (stäckats övs. anm.) vid den sista leden för att hindra fågeln från att flyga. Honan kom ifrån en familj som inte hade resurser att hålla en sådan sällskapsfågel med allt vad det innebär. Lorrie Mitchell, som arbetar vid Los Angeles parrots rescue, har själv avlägsnat starkt vanskötta molucker från människors garage och källare.

Marc Johnson, som driver Foster Parrots, en stor anläggning för rehabilitering av papegojor i Massachusetts sa: ” Detta år har varit en mardröm för kakaduorna. De skulle aldrig ha fått bli sällskapsfåglar. Man säljer moluckkakaduer som om de vore keliga kaninungar med fjädrar – som de riktigt underbara, idealiska sällskapsfågeln. Det nämns ingenting om de fallgropar som kan finnas i en framtid.” Enligt Sybil Erden, som förestår Oasis, den största rehabiliteringsanläggningen eller rescue center för papegojor i USA; ”Molucker såväl som vittofskakaduer och gultofskakaduer är de arter som vi får flest samtal om. De större kakaduorna är underbara kamrater så länge de inte är vuxna/könsmogna, under kanske 2-5 år. Därefter behöver de en enorm mängd av känslig, social gemenskap vilket de flesta mänskliga hem inte kan erbjuda.”

Bonnie Kenk, grundare av PEAC (Parrot Education and Adoption Center) i San Diego ser ganska ofta följderna av att moluckkakaduer som inte kan anpassa sig till rollen av en glada sällskapsfåglar i ett hem. I en artikel som hon skrev för januari/februariumret 2001 av ”Original Flying Machine” (en amerikansk fågeltidskrift övs. anm.) beskrev Kenk sina ansträngningar med att rehabilitera en moluckkakadua som hade hemfallit åt självstympling genom att bita sig. ”Efter att ha levt med en moluckkakadua under mer än fem år, har jag kommit till den slutsatsen, att medan de flesta papegojor finner sig väl tillrätta i fångenskap, skulle aldrig moluckkakaduer (och troligen hanar av vittofskakaduer) ha tagits från det vilda livet och satts att leva i våra vardagsrum.”

Phoebe Linden tillstår, att många moluckkakaduer slutligen hamnar i bristfälliga, olämpliga förhållanden som sällskapsfåglar. ”Endast två procent av de personer som är intresserade av att äga en moluckkakadua är tillräckligt kvalificerade att ha dem,” uppger Linden. Men å andra sidan anser hon att artens överlevnad beror av att det produceras kakaduer av uppfödare i USA.

”Om de någonsin kommer att flyga fritt igen kommer det att vara beroende av dem som föds upp i det här landet,” sa Linden. ”Indonesien är på väg att utplåna sig från jordens yta och då följer kakaduorna med. Om detta område på jorden överlever, kommer avkomman från dessa (amerikanska övs. anm.) fångenskapsuppfödda fåglar att vara nyckeln till en återinplantering. Det skulle kunna vara moluckernas enda hopp.”

Jag frågade Phoebe hur en handuppmatad kakadua kunde föda upp ungar med de nödvändiga överlevnadsinstinkter som endast vildfångade föräldrar kan erbjuda.

Hon medgav det är ytterst svårt att låta fångenskapsuppfödda molucker mata upp och fostra sin avkomma.” De sällskapsfåglar som vi har fött upp så här långt klarar inte av övergången till att bli häckfåglar. Traditionell fågelhållning (aviculture) har skapat tokiga, neurotiska, ”utflippade” fåglar som aldrig skulle ha fötts upp. Men vi är nu i en ny generation av häckfåglar, i gång med en ny generation att uppfostra dem, så jag är förhoppningsfull att dessa fåglar skall kunna utföra dubbla uppdrag.” (Att vara både sällskapsfåglar och häckfåglar.)

Lindens kommentarer till uppfödarnas misslyckandet med att framgångsrikt föda upp moluckkakaduer i fångenskap illustreras i en artikel av Jenni Jackson för AFA WatchBird (Vol. XXVIII, No. 1, 2001) med titeln ”Manlig aggression bland kakaduer: De ultimata utmaningen”.

Jackson förestår en uppfödninganläggning för papegojor i Florida som heter JJ's Jungle Birds. I artikeln skriver Jackson om sina fångenskapsuppfödda moluckkakaduhanar som lemlästar och dödar sina partners. Hon uppger att minst aggression förekommer bland hennes vildfångade häckpar, medan deras handuppmatade ungar uppvisar en skrämmande hög andel. Enligt Jackson blir problemet ännu större för den tredje generationen handuppmatade kakaduer, som är ännu aggressivare än sina fäder. Hennes lösning var, att på kirurgisk väg stympa näbben hos hanarna genom att med ett vanställande ingrepp avlägsna delar av över- och undernäbben, något som kallas för ”avväpning”. Artikeln orsakade mycket kraftiga protester från djurvänner som blev bestörta över de metoder vissa uppfödare tillgrip för att frambringa produkter för marknaden för sällskapsfåglar.

Layne Dicker, en expert på papegojors beteende och en flitig artikelskribent i Original Flying Machine, Bird Talk och andra tidningar, som har specialiserat sig på papegojor, tror att en stor del av (aviculture) fågelhållningen i fångenskap är föråldrad och moraliskt bankrutt, och att en fågelhållning som drivs av kommersiella motiv inte kan möta de behov som moluckkakaduorna har.

I oktobernumret 2000 av Bird Talk, som hade en specialartikel med titeln ”Kakaduer: Älska dem, lämna dem inte,” var Dicker en av flera skribenter, som bidrog med varnande artiklar om livet med en kakadua. Han skriver, att även om en person

köper en kakadua från en underbar uppfödare, så kommer han ändå att få problem med ljudnivån och fågelns potential att bita, plocka fjädrar och skada sig genom självstypning.

Dr Stewart Metz, som avlagt akademisk examen vid Yale School of Medicine, och nu arbetar heltid med papegojors välbefinnande, grundade World Parrot Welfare Alliance. Han har även skrivit den mycket spridda "Parrots Bill of Rights" ("Papegojors rättigheter", övs. anm.). Dr Metz varnar för moluckkaduornas olämplighet som sällskapsfåglar och han håller med Dicker om, att uppfödare inte gör något för att bevara arten från utrotning. I en e-postintervju skrev dr Metz: "Själva idén att uppfödning av moluckkakaduer i fångenskap skulle hjälpa arten på något sätt är rent självbedrägeri och egoism., Istället för att försöka stänga in dessa varelser i en bur under 60-80 år, vanligtvis i flera på varandra följande hem, borde vi i själva verket göra allt vad vi kan för att rädda dem från utrotning i naturen. Jag betvivlar att fångenskapsuppfödda moluckkakaduer någonsin kommer att kunna återinföras i sitt naturliga utbredningsområde i det fria. Att sedan uppfödare tar ungar från sina föräldrar för handuppmatning istället för att låta föräldrarna föda upp dem ökar ytterligare deras olämplighet som potentiella häckfåglar.

I fallet med moluckkakaduan gör konceptet "Aviculture is Conservation" denna underbara skapelse, som aldrig skulle ha tagits från sitt hem i skogen och som redan har lidit alltför mycket i händerna på människan, en otjänst."

Rebecca Margison, Director of the Avian Protection Society, anser att moluckkakaduer som fötts upp för handeln med sällskapsfåglar kan bli de första fåglar, på vilka man kommer att använda dödshjälp, som ett sätt att kontrollera deras numerär, trots deras ställning som utrotningshotad art: "Antalet uppfödningar kommer att fortsätta, dessa fåglar kommer att fortsätta att översvämma marknaden för sällskapsfåglar, intet ont anande köpare kommer att köpa dessa bejädrade, keliga kramdjur, och många av köparna kommer att misslyckas i sina försök att erbjuda tillräckligt mått av tillgivenhet och stimulans för dessa fåglar, fåglarna kommer att avreagera sig sin frustration genom att skrika, bita, förstöra trä och möbler, förstöra sina fjädrar och stympa sina kroppar och då kommer folk att antingen sätta fåglarna i en källare eller ge bort dem. Mot bakgrund av deras långa livslängd, kommer det att helt enkelt vara för svårt att ta hand om dessa fåglar på ett riktigt sätt under en lång tid. Vi kommer att få se dem bli avlivade, förmodligen inom fem år."

Terry Jones förestår the Northern New Jersey Bird Mart, en av de få fågelmarknader som förbjuder försäljning av icke-avvanda papegojungar. Jones adopterade för några månader sedan en moluckkakadua, en hane. Allt fungerade bra tills hon fick besök av ett treårigt barnbarn. Fågeln flög från pinnen och attackerade Jones utan förvarning. Jones tillbringade tre timmar på akuten och uppgav att hennes arm såg ut som om den blivit biten av en hund.

"Jag klandrar inte kakaduan," sa Jones. "Jag klandrar vad som har gjorts med denna fågel, innan den kom in i mitt hem. De som arbetar med att sälja fåglar måste ta sitt ansvar. Det är vilda fåglar det handlar om, inte domesticerade sällskapsdjur. Vissa av dessa fåglar borde man inte få äga utan att ha tillstånd. Personer som är i fågelbranschen klagat över en möjligen kommande lagstiftning, men om inte dessa personer själva börjar ta sitt ansvar, förtjänar de att myndigheterna och staten kommer in och tar kontroll över förhållandet.

För dem av oss som har erfarenhet av moluckkaduans kärleksfulla natur och läggning, är sådana historier skrämmande men på samma gång trovärdiga. Vi har sett vad som sker när fåglarna inte får den omvårdnad de behöver. Så till de få uppfödare som bryr sig om framtiden för de magnifika moluckkaduorna, var snälla och utbildade tilltänkta ägare. Gör dem införstådda med att det är ett mer än livslångt engagemang. Om det behövs lagstiftning för att ta papegojor som missköts från skrupelfria uppfödare, då är jag i så fall för det. Och till dem som tror sig vilja ha en moluckkakadua som sällskapsfågel; innan ni köper en, ta en ekoturism-tur till deras naturliga utbredningsområde, en liten ö i Indonesien. Se dem som det var tänkt att de skulle vara; livfulla, vilda och fria. Bestäm er sedan om ni vill hålla en i bur.

Mittuppslag sid. 10-11 © 2002 Bill King.

Rödpannad ara (Ara rubrogenys)

Den rödörade aran förekommer endast i centrala Bolivia och den är utrotningshotad på grund av fångst för handel med fåglarna, förlust av sitt naturliga utbredningsområde och konflikter med lokala bönder. WPT tackar Bill King för att vi i oktober förra året fick använda hans bländande foton av ett par vilda rödörade aror i Mizqueflodens dalgång i Bolivia. © 2002 Bill King.

Från Zuni till Rom sid. 12

Av Avril Barton

PsittaScene Vol 15 nr 1 februari 2003

Översättning Dan P/Bo G

www.worldparrottrust.org

2002 blev för mig ett händelserikt år, eftersom jag hade bestämt mig för att tillbringa en del av detta med att tala med såväl barn som vuxna om förlusten av livsrum för papegojor och om hur vi skulle kunna hjälpa till med att minska takten av förstörelsen genom gör att gör enkla saker som att dra ner på förbrukningen av pappersprodukter och att få tillräckligt många att åtminstone intressera sig för vad denna fjärran företeelse, som kallas Regnskogen, gör för världen. När man bor i centrum av en större stad och lätt kan hoppa in i bilen, betyder ord som växthuseffekt vanligtvis lite eller som mest något som inte kommer att ha något större påverkan på oss under vår livstid.

När du går ut i trädgården och ser alla vårblommor, som skjuter upp ur marken i januari, träd som knoppas långt före de borde, tänk då på att för varje träd som förstörs i någon avlägsen skog, förlorar inte bara papegojorna ytterligare ett botråd eller en möjlig födokälla, utan även vi påverkas på hemmaplan. Det är därför dags att göra något, även den minsta åtgärd, för att förhindra fortsatt förstörelse.

6500 miles härifrån, i Zuni, New Mexico, började jag 2002 med ett oförglömligt besök hos den till de Nordamerikanska indianerna hörande Zunistammen, till vilken jag hade skickat kasserade ara- och papegojfjädrar för att användas till stammens religiösa och ceremoniella klädnader. Denna stam är en av de äldsta kända och aran/papegojan/kungsörnen är deras heligaste fåglar. Berättelsen om mitt besök kan ni läsa i augustinumret 2002 av PsittaScene. När jag gästade skolan, lovade jag att besöka den brittiska internationella skolan i Rom, eftersom de båda skolorna brevväxlat med varandra alltsedan min första kontakt med Zunistammen 2000.

I december 2002 åkte jag därför till Italien för att hälsa på mina nya vänner i skolan i Rom. Jag tillbringade en härlig tid tillsammans med klassen; jag kunde berätta allt om Zunibarnen för dem och, vilket var mera betydelsefullt, tack vare de utmärkta videofilmerna Rosemary Low lånat mig, hade jag tillfälle att vissa papegojor i sin naturliga miljö, ungar som kläcks och matas i bona och hur föräldrarna till en korpkakaduunge lärde denna att flyga.

Resultaten av besöket och samtalen är, att barnen nu är medvetna om, att för varje i onödan använt stycke papper, för varje plastkasse som begagnas när en produkt vanligtvis vid tillverkningen fått dubbel förpackning, kommer som en följd av detta någonstans en fågel, en insekt eller växt till direkt skada. Det finns 16 barn i Rom som numera tar bevarandefrågor på allvar, vi är endast vårdare av framtiden. Om bara var och en av oss kunde förmå 16 personer i nästa generation att göra sin del, hur obetydlig den än må vara, kommer det att finnas en framtid för allt däribland våra mest värdefulla papegojor.

Till slut; under min sista dag i Rom besökte jag Vatikanen och fann i ett galleri en målning, som hette "Adam och Eva i paradiset". Den hade gjorts av Peter Wenceslao och var många hundra år gammal. Jag fann till min förvåning alla sorters papegojliknande fåglar målade i träden.. Detta bevisar bara hur länge dessa underbara fåglar har förtrollat människan.

Skådespel för papegojor sid.13
Av Katherine Renton, Estacion de Biología Chamela, Mexico
PsittaScene Vol 15 nr 1 februari 2003
Översättning Dan P/Bo G

www.worldparrottrust.org

Varför är papegojorna på väg att försvinna? Vilka är problemen de möter och hur kan vi hjälpa dem? Dessa är några av de frågor vi har försökt koncentrera oss på tillsammans med barnen i en lokal by genom att uppföra ett interaktivt papegojspel. Spelet utvecklades ur det allvarliga tryck från boplundring, som vi har upplevt under ett antal år i Chamela-Cuixmalareservatet i Jalisco vid Mexicos stillahavskust.

Trots det faktum, att reservatet är ett skyddat område i vilket jakt är olagligt och att Finschs amason (*Amazona finschi*) är fridlyst i Mexico är boplundring och papegojfångst utbredda och naturskyddslagarna har tillämpats föga effektivt på landsbygden. Till detta kan läggas, att det var oroande att finna, att inställningen hos lokala barn var, att de var stolta över den förslagenhet, som den vuxna manliga delen av deras samhälle visade, när det gällde att fånga så många papegojor. Som en reaktion mot detta tryck och för att presentera en annan sida för de lokala ungdomarna, utvecklade vi skådespelet för papegojor.

Pjäsen berättar historien om en grupp papegojor, djuren i skogen, det tryck de utsätts för och vad befolkningen i en närbelägen by kunde göra för att hjälpa papegojorna och sig själva. Barnen tog aktivt del i skådespelet, gjorde alla roller (papegojor, djur och lokalbefolkning) under berättarens (i detta fall jag) ledning. Barnen valdes ut från publiken allt eftersom spelet fortskred, så att de flesta barnen fick möjlighet att delta. Delvis beroende på ekonomiska och logistiska begränsningar gjordes allt material, rekvisita och masker av sådant som fanns att få tag i på platsen.

Skådespelet blev en enorm succé hos barnen och fick omedelbart följd. I intervjuer som gjordes med barn innan de hade varit med i pjäsen, brukade de svara katt, hund och häst på frågan om de kunde säga namnen på tre djur som levde i skogen. Men efter att ha varit med svarade de papegoja, coati [ett tvättbjörnsliknande djur, övs. anm.] och orm (alla figurerna i pjäsen). Förutom skådespelet hade vi kvällsmöten i städerna i området med samtal och bildvisningar riktade till de vuxna medlemmarna av samhället.

Miljöutbildning

Sanningen att säga hade vi inga höga förväntningar på några mirakulösa förändringar av inställningen som ett resultat av våra ansträngningar. Miljöutbildning och att nå ut med den är ett långsiktigt mål, som man bara kan uppnå till en viss grad. Vissa attityder går aldrig att förändra. Dock är det viktigt att komma ihåg, att det vanligen endast är några få i ett samhälle, som sysslar med papegojfångst och boplundring. Man antar ofta felaktigt, att de som ägnar sig åt papegojfångst är "fattiga och hungriga". Så är normalt inte fallet, eftersom det krävs en viss ekonomisk nivå för att underhålla och transportera fåglarna, liksom det fordras något kunnande för att sälja och handla med dem. När man kommit underfund med vilka individer i ett samhälle, som ägnar sig åt papegojfångst, är det överraskande att finna, att de inte är de fattigaste utan att de i stället tenderar att ha anställning, stora hus och fina fordon. När en stackars "campesino" är inblandad i papegojfångst får han i regel bara USD 10-20 per fågel och gör därför ingen större ekonomisk förtjänst.

Gruppträck?

Emellertid sysslar inte den stora majoriteten av befolkningen i de lokala samhällena med papegojfångst och boplundring utan kan ofta bli våra bästa bundsförvanter. Särskilt äldre medlemmar har erfarenhetens auktoritet och förmåga att jämföra med de enorma flockar av papegojor de iakttog i sin ungdom och som det inte längre går att få se. Detta tillför vikt (och trovärdighet) till det budskap, som du försöker framföra, eftersom man i samhällena inte nödvändigtvis godtar din version av händelseförloppet, såvida det inte finns personer där, som bestyrker den. Trycket från dessa ökar möjligheten att lyckas, när andra ansträngningar kan vara förgäves.

En oväntad följd av att spela pjäsen och av samtalen i samhällena blev, att följande år fick vi för första gången under sju års arbete i området rapporter från lokalbefolkningen om vilka medlemmar i samhället, som tjuvfångade papegojor. Detta gav oss möjlighet att besöka och tala med dessa personer, vilket medförde att för första gången plundrades inga papegojbon i det omgivande området. Även om det kan vara trevligt tro, att jägarna blivit övertygade av våra argument, misstänker jag att det sociala trycket från jämlingar i deras samhälle hade det avgörande inflytandet.

Nyheten om skådespelet, som vi ursprungligen uppförde i samhällena nära reservatet, har nu skapat önskemål från andra skolor och vi hoppas att i framtiden kunna utöka omfattningen av såväl skådespelet och som de utåtriktade aktiviteterna. Det kommer att krävas långsiktiga ansträngningar för att få en varaktig inverkan. Men just karaktären av nära social integration i små landsbygds samhällen kan betyda, att sådana ansträngningar har större sannolikhet att lyckas.

Så vi berättar för barnen: "För inte så länge sedan och i en skog inte långt härifrån levde en grupp papegojor ..."

För ytterligare information eller om du vill lämna ett bidrag till ett av Katherines projekt, vänligen kontakta din lokala gren av WPT – se sidan 19.

(Rosemary Low hänvisar till denna artikel i vårt senaste nummer. Vi ber om ursäkt för röran men här är artikeln nu.)

Utbildning för att adoptera papegojor sid. 14-15

Av Judy Hill

PsittaScene Vol 15 nr 1 februari 2003

Översättning Dan P/Bo G

www.worldparrottrust.org

När min man David och jag bestämde oss för att vi hade ett uppdrag att starta en grupp för undsättning och rehabilitering av papegojor, fanns det många beslut att fatta. Naturligtvis måste vi vändas över namnet och sedan fundera ut ett ännu bättre. Därefter kom de stora besluten. Det största var hur skulle vi hysa in de fåglar vi skulle få i vår vård? Efter noggrann undersökning valde vi att arbeta genom fosterhem. Den första och viktigaste anledningen till detta, var kvaliteten på vården av fåglarna. Vi visste, att vi inte kunde vara på plats varje dag och ge högklassig omvårdnad, eftersom vi också måste arbeta för att kunna fortsätta att betala våra räkningar. Vi satte därför in en annons och började undersöka möjliga hem. Vi gjorde riktlinjer ett lämpligt hem. Man behövde inte ha erfarenhet av papegojor, bara en vilja att lära. Vi försöker att få papegoja och fosterfamilj att passa ihop så bra som möjligt. Vi vill inte överväldiga en frivillig person med en svårare fågel än att kan hantera, även om det är roligt att se någon anta en utmaning, som han inte var säker på att gå klara, och därefter göra ett fantastiskt arbete med fågeln. Vi har kommit underfund med att med rådgivning kan nybörjare komma på mycket goda idéer. Genom att lägga ner mycket tid på att få fram ett riktigt bra fosterhem, hoppas vi att få detta att bli ett varaktigt hem.

När papegojor lever i våra hem, tillbringar vi mycket mer tid med dem, än om de vore i ett center. Vi kan övervaka allt mycket effektivare, se hur de umgås med en familj och följa deras vikt, vilket är nödvändigt under denna omställningsperiod, särskilt om vi måste byta till pellets och få dem att äta färsk föda. Ja, allt detta kan bevakas i ett center men vi tror att man kan undgå att märka problem, som kan uppstå. Papegojor beter sig mycket olika i hemmiljö mot i ett livligt center.

För varje undsättningsorganisation kan karantänrutiner vara den viktigaste faktorn. Vi försöker försäkra oss om, att fåglarna tas till en veterinär, innan vi tar hand om dem. Skulle detta inte vara möjligt, ser vi själva till att de kommer till en, som vi har nära samarbete med. Ett minimikrav är, att man undersöker, om de har smittosamma sjukdomar. Med ledning av varje enskild fågels förflutna, vilken fågel det rör sig om och goda råd från vår veterinär, bestämmer vi vilka prover som skall tas. Detta är den dyraste delen av vår verksamhet. Det är frustrerande att behöva lägga ut några hundra dollar på en näpen nymfkakadua (*Nymphicus hollandicus*) för att vara säker på att den är frisk och veta, att vi möjligen kan få tillbaka 25 dollar i adoptionsavgift. Några adoptivfamiljer är villiga att ta på sig alla behandlingskostnader. Vår veterinär har varit mycket välvillig, när det gäller arvoden. Härförleden gjorde hon en amputation av en vinge utan att vi behövde betala något.

Detta att använda fosterhem gör, att det blir tidsödande att visa upp flera fåglar för varje hem. Men det ger oss mer tid att lära känna familjerna. Vi besöker alla adoptivhem. Vi talar om för alla som söker upp oss, att det är lika bra att de vänjer sig vid oss, därför att vi kommer att vara en del av deras tillvaro, om de adopterar genom oss. Den som en gång har gjort en adoption, bruka vilja hjälpa till i fortsättningen.

Begränsningar av antal fåglar man kan ta hand om.

Vi begränsar det antal fåglar, som vara och en kan ta hand om eller adoptera vid given en tidpunkt. Vi tillåter inte någon att taga sig an för många fåglar. Vi låter inte samlare eller uppfödare adoptera. Eftersom vi är noggranna med att ha begränsningar, måste vi ibland sätta papegojor på väntelista. Det händer att folk inte är villiga att vänta på en öppning, utan gör sig av med fågeln på annat sätt. Detta har tillfört vår verksamhet en ny dimension. När någon som måste göra sig av med sin

fågel ringer oss lägger vi ner mycket tid på att tala med denne. I flesta fall har man köpt en fågel av hel felaktig anledning av någon, som inte lämnat någon information. I de flesta fall har man de ”vanliga” papegojproblemen. Vi erbjuder våra tjänster, som består av att hjälpa till med att ändra beteende med tyngdpunkt på att utbilda ägaren. Papegojan uppför sig som papegojor brukar i fångenskap. Men ägaren hade ingen aning om vad som väntade. Om det är bra hem, försöker att försöka hjälpa familjen att lösa problemen. Vi talar om för den att om deras fågel hade rösträtt, skulle den rösta på att inte förlora sitt hem. Vi ber då ofta om ett bidrag för vårt arbete men ofta får vi göra det gratis. Vi älskar att hjälpa till. Vi är stoltast, om vi lyckas hålla ”skaran” samlad. Det tråkiga är, att när de flesta människor tar kontakt med oss, är de arga och vill bara bli av med fågeln. De köpte en näpen unge, som förvandlats till en bitande och skrikande ungfågel. Vanligen visar det sig, att bara få bort fågeln från ägaren och sin miljö, uppvisar den inte längre de negativa egenskaper ägaren klagade på. Förresten vilken papegoja är inte högljudd? Jag skulle vilja säga att för flertalet grupper är finansieringen det största bekymret. Vi behöver mindre med pengar, eftersom vi inte har kostnader för en permanent anläggning. Dock lägger vi ut mycket på veterinärvård, föda, leksaker och burar. Vi måste regelbundet få in mycket kapital för att hålla verksamheten vid liv. Vi skulle kunna sköta den mycket effektivare, om vi bara kunde göra det på heltid och inte ha en pizzeria att ta hand om. Just nu måste vi som många andra organisationer betala våra räkningar. Ofta måste vi själva betala veterinären eller för en ny bur till en försummad papegoja.

Den känslomässiga delen är för mig den svåraste. Vi har en benägenhet att förälska oss i de svagare. De där ”perfekta” fåglarna kommer snabbt till nya hem och därför har vi förmånen att kunna tillbringa mer tid med dem som behöver hjälp. De kommer ofta till oss med hälsoproblem. Vi upptäcker inte alltid detta genast, eftersom fåglarna är bra på att gömma dem. De flesta problemen tycks bero på undermålig kost. Vi kan se jakopapegojor (*Psittacus erithacus*) med vitaminbrist och dålig mage orsakade av för lite färsk föda. Vi ser amasoner med fettlever. Vi hade en ledsen grönkindad amason (*Amazona viridigenalis*), som kom in i vårt liv för några år sedan. Hon hade vanvårdats i 16 år. Hon hade ingen aning om hur en fågel betedde sig. Hon levde tillsammans med oss och utvecklades till en stark och säker fågel, när hon plötsligt dog av ett brustet blodkärl, orsakat av åderförkalkning. Vi ser verkligen mycken sorg.

Aktuella diskussionsämnen

Det finns så mycket jag skulle kunna nämna om att sköta en organisation som den här. Den har hos mig skapat många uppfattningar om att äga papegojor, vilka ofta är aktuella diskussionsämnen. Jag tillbringar lika mycket tid med att ge människor råd, som med att sköta fåglar. Med detta i åtanke skulle jag vilja betona några punkter. Om du är ute efter att köpa eller adoptera en papegoja, se till att skaffa dig kunskaper! Ingen människa har alla svaren. Vi bör alla ständigt lära oss mera om hur man sköter dessa underbara varelser och vara villiga att förändra det vi gör, om vi finner ett bättre sätt. Skaffa en papegoja, som passar din familj och ditt liv, inte därför att du vill att den skall passa in i en viss form. Förvänta dig inte, att din fågel skall vara mer än den kan. Försök att se framför dig de närmaste 30- 50 åren tillsammans med din fågel. Jag skojar med människor att de ofta tillbringar flera år tillsammans med sin papegoja än med den äkta maken/makan. Om du köper en unge, vad är det för en uppfödare du handlar av? Låter han föräldrarna uppfostra ungarna till att bli självsäkra fåglar? Låter han dem lämna boet? Är ungen avvand? Vad har föräldrarna för läggning?

Jag bruka be uppfödare att undersöka dem som köper deras ungar. Var inte rädd för fråga dem. Jag uppmuntrar dig att inte sälja till vem som helst och att inte föda upp fler än som rimligen går att sälja till goda hem. Om du har en papegoja och befinner dig i det läget att du måste lämna bort, känn dig då inte generad och lämna den första bästa undsättningsgrupp. Intervjua den. Be att få se på de fåglar de har i sin vård. Har de fler än de har möjlighet att ge en god omvårdnad? Läs deras avtal. Erbjuder de fortgående relationer med adoptivfamiljerna? Tag dig i akt för samlare som ger sig ut för att rädda fåglar. Skänk pengar till den grupp som hjälper till att ta vård om den papegoja du måste lämna bort.

Papegojor är högt specialiserade, färgstarka djur, som försöker anpassa sina vilda instinkter till att leva i våra hem. Låt oss alla försöka att göra det lättare för dem och att ge dem all den kärlek och förståelse som vi kan.

Ytterligare bilder på Lears ara sid. 15

Nyheter från ”PsittaScene” svid 16-17

PsittaScene Vol 15 nr 1 februari 2003

Översättning Dan P/Bo G

www.worldparrottrust.org

Papegojresa till Sydafrika

Louise Warburton

Skulle du vilja följa med oss på en 18 dagars resa runt södra Afrika och få möjlighet att se alla papegojarterna som förekommer i regionen? Resan startar i Durban, Sydafrika den 7 juli och slutar i Windhoek i Namibia den 24 juli 2003. Priset för resan är R22.178 (sydafrikanska Rand) (ca £1 584/US\$2 218) och då ingår alla transporter, mat, inträden till parker och guide avgifter – du måste själv ordna och betala din resa till Durban och hemresa från Windhoek, när resan är slut. De arter som vi kommer att få möjlighet att se är kappapegoja (*Poicephalus rubustus*), (*Poicephalus fuscicollis suahelicus*), Meyers långvingepapegoja (*P. meyeri*), Ruppels långvingepapegoja (*P. rueppelli*), brunhuvad långvingepapegoja (*P. cryptoxanthus*), svartkindad dvärgpapegoja (*Agapornis nigrinensis*), rosenhuvad dvärgpapegoja (*A. roseicollis*).

Bokning måste vara bekräftad senast 20 mars och antalet platser är begränsade till 12. Om du är intresserad av att få veta mer, var vänlig kontakta Louise Warburton på tfn 0027-33-260-6032, fax 0027-33-260 5105 eller per e-post

WarburtonL@nu.ac.za

Vasapapegojor

Anton Schreuders från Nederländerna rapporterar från European Conservation Breeding Programme för mindre vasapapegoja (*Coracopsis nigra*). Programmet innefattar nu ca 20 medlemmar, inklusive zoologiska parker och fågelparker. Grundarna träffades i Leipzig i Tyskland i november i fjol. Det första nyhetsbrevet har nu e-postats till intresserade. Ytterligare information kan erhållas genom att e-posta till atschreuders@planet.nl

Sjätte kanadensiska papegojsymposiet

Detta symposium kommer att äga rum 17-18 maj 2003 vid Dunsmuir Lodge, Victoria, BC, en mycket vacker plats. Bland talarna kan nämnas Michael Taylor, DMA, utan tvekan Kanadas mest erfarne fågelveterinär, Eb Cravens, uppfödare, Rick Jordan som kommer att prata om handuppmatning, kläckning och bevarandeåtgärder. För ytterligare information kontakta Gladys eller Ormand Lavenne 001-250-477-9962 fax 001-250-477-9935 eller via e-post lavenne@horizon.bc.ca eller Doreen Albion tfn 001-250-477-9962 fax 001-250-477-9935 eller e-post dealbion@shaw.ca. Logi på Dunsmuir Lodge kan reserveras på telefon 001-250-656-31 66 fax 001-250-656-1999 eller e-post rh@dunsmuirlodge.com

WPT:s augustiexpedition sid.18

World Parrot Trust meddelar att en medlemsresa till Sydamerika för att se på papegojor kommer att genomföras i augusti 2003

Res med Rosemary Low och Dr Charles Munn i augusti 2003 för att se papegojor i Bolivias högländer och de papegojor som finns på lerbänkarna vid floderna i sydöstra Peru.

Ankomst till Santa Cruz 23 augusti och avresa till Miami på kvällen 1 september. Reseinformation kan erhållas efter förfrågan. Resedeltagarna, inte fler än 14, samlas i Santa Cruz, Bolivia, för att under ledning av Rosemary Low och en lokal guide utforska Bolivia och Peru, på jakt efter de mest sällsynta och vackraste aror och andra papegojor och en enorm variation av växt och djurliv. De två första dagarna tillbringas vi med ett besök hos de rödpannade arorna i de bolivianska högländerna (se PsittaScene nr 53 nov 2002) och gruppen kommer att resa till Cusco, Peru. Där finns det möjlighet att utforska denna antika inkastad, prova lokal eller internationell kokkonst, och besöka Machu Picchu eller den heliga dalen. Sedan tar vi oss med jetflyg till Puerto Maldonado och med en motordriven kanot till Madre de Dios och sedan söderut uppströms via Rio Heath som utgör gräns mellan Bolivia och Peru. Medan vi tillbringar två dagar på Heath hotell kommer vi att erbjudas fantastiska scener med lerbänkar fulla med papegojor, ljusröda aror, brunpannade aror, grönvingade aror och inte minst hundratals amasoner och rödstjärtspapegojor. Det finns möjlighet att se annat djurliv längs denna obebodda flod och vi bor på kort avstånd från pampas, en enorm gräsmark där man i bland har möjlighet att få se falkar som (*Falco ruficularis*) som specialiserat sig på fladdermöss och manvarg. Återresa via Sandovalsjön för att bo på ett otroligt bekvämt och vackert hotell som har en vacker utsikt över denna enorma korvformade sjö. Skogen är myllrar av djurliv däribland rödbukad ara som häckar i palmer runt sjön, blåhuvad rödstjärtspapegoja, vitbukspapegoja, flera olika primater och en familj av stor flodutter, som trivs i sjön trots den stora tätheten av pirajor och kajmaner (bad är inte att rekommendera) Rosemary kommer att leda hela expeditionen, Charles Munn kommer att delta under minst tre dagar.

Pris per person i dubbelrum vid 5-6 resenärer USD 2 815,00, 7/9 resenärer: USD 2 489,00, 10/12 resenärer: USD 2 142,00 enkelrum USD 287,00 Internationella flygbiljetter Miami- Santa Cruz/Lima-Miami USD 643,00

Priset inkluderar: Alla mark- och flygtransporter i Sydamerika, alla måltider (om inte det anges annat i mer detaljerad beskrivning) inkvartering i dubbelrum, guidade turer, inträdesavgifter, flygskatter i Bolivia och Peru. Drinks, personliga saker och alkohol ingår ej.

Deposition: En deposition på US\$ 250 per person krävs efter att bokningen bekräftats. Slutbetalning senast 60 dagar före avresa (23 juni 2003).

Avbokning: Återbetalning kan ges upp till 30 dagar före avresa minus USD 50 i bokningsavgift. Återbetalning sker ej för avbokningar från 29 dagen.

Mer information via: Eliana eliana@tropicalnaturetravel.com

Deposition skickas till Elisabeth Sanders, Tropical Nature Travel PO Box 1065, Alachua, FL 32616, USA

Papegojor i det vilda sid. 20

Vitbukspapegojor (*Pionites leucogaster*)

Av Matt Denton

Vitbukspapegojor som inspekterar en hålighet i ett träd (Ironwood på engelska) (*Dipteryx alata*). Dessa fåglar tillbringade uppenbarligen avsevärd tid runt denna hålighet i trädet som lokalbefolkningen kallade ett "tugghål", men jag tror ingen egentligen fick reda på vad fåglarna egentligen gjorde i håligheten - åt de, tuggade de träd, åt de larver eller drack de?